Поп Стойко

или

Софрониий гайски врачански

Поп Стойко е бил уроженец на Селото Котел в'стара Планина. Запознал младата
и млада вдовица, имала е сичко двѣ дѣца, една дъщеря и един син на име Цонко. По нужда-
та на домашното прислужване поп Стойко е ранчко оженил сина си Цонка за Хаджи Па-
насовата дъщеря Гайка или Анна, известна и под Старовещецка Кира в'Цариград.

Цонко бил момчѣ чѣргав и дѣятелен, гиздавец и обичал да се носи стрелано, за това
и котлянци го наричали Кабадаин!) При живота на баща си той е бил помощник
на турската войска во времето на войната с'Австрийци и Русите обявена на 1787
и прекратена ~~деветдесет~~ на 1791 през мирчѣ сключен в'Свищов. В'тази война
на Турция с'Австрия и Русия, Цонко е бил помощник на турските войски край Ду-
нав, и се навръщал повече в'Разград, от дѣто и разказвал тамошните старец достоверно
то свидѣтелство на Хаджи Петра Хаджи Матеев сам Княз Стеф. Богориди му казвал
че той придружавал баща си в'Разград, като момче на десетина години. Скоро по-
дирта тази война Цонко умрѣл, като оставил три сина, Стефана, Георгия и Атанаса Бого-
риди, още и двѣ дъщери. Поп Стойко останал единствений пѣстун на Цонковите
сирачета.

Видно се поп Стойку да е бил човѣк свободомислив, Хаджи Петр Хаджи Мате-
ев разказвал че споменатите Котлянски чорбаджии помолили да пѣрвенствува
го, ни сила му, и ги наричали — неотверсте, в'смисъл на свободомислие и либерал с-
твующи, и защото освен оная турбации за Конто Ванче той в'автобиографията си
е помянал е'ината на чорбаджиите Котлянски по настоянието на начча си, той тогда
имал и други разсарити по тамошните чорбаджии, разправени с'Котлянските Хаджи
и чорбаджии, които се тѣсали на тайните работи и искали да ограничат
волята си, колкото поп Стойко не всякога можал да пѣрви. Повиди смѣрти на Цонка
поп Стойко разсѣрдил за изгубването на сина си, и огорчен вал още повече от
противниците дори и с'безобразни оклеветания, тъй поп Данаил изсемнал и Кочел.
Оставя сахаси в'Котел с'двѣте момчета, взема внуците си момчета и се
отправя кѣм пѣрново.

От найнапрѣд напрѣд минува през Елена на посѣщава чорбаджиите, които
му предложили Котленския манастир, който е полвината пѣхен и бил без игу-
мен, да ги остане за игумен, той се врекал, ама да иде на пѣрново да види
какво ще направи с'внуците си и тогаз гледов е. Начлясили се; отишел в'пѣрново не
му харесало или както и да е не можил да се настани тамо, минал от тамо в'
Арбанаси, намѣрил Кѣща годна пазарил ги тамо, и от тамо да ходят на Гръцкото
училище и от тамо вѣрнал в'манастирчѣ станал игумен и зел управлението
то на себе си. В'манастирчѣ имал ~~та~~ една проскомидия и имал там в'нея Записа-
но. ~~а~~ ~~ѫ~~ (к) на 1789 Софрониий врачански игумен управлявал 2 години в'Котленско...
Както се виждат да се слова на последнийт игумен Неофитовия, който бил
подирнечо. Старец неговата Записка изтъвачет манастирчѣ дѣто бил от тамо
е взета за ~~игумен~~ епископия, а ний тимахме че останала нѣмманастирчѣ и се пѣрв селото

1) Кабадаи се казвали тѣзи хранителите на аснитѣ, и тѣзи българите, които зе-
мѣт участие, като войници в'междуособиците между аснитѣ. Сѣдно и тѣзи българи,
които взимали участие в'похарденията на кърджелиите Вук Караджиу и саме
че кабадаите от сѣ наричали манкитѣ (Кабаа) дадени които се били под голѣмитѣ.

ГРАДСКИ АРХИВ СОФИЯ
инв. 162